

R E G É L Ő.

PESTEN vasárnap december 7^{kén} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben, képek nélkül egy ezüstforinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Az üres szék. (Végzet.)

Néhányan már az asztalnál ültek, mások éppen helyet foglalának; Misstress Elliot mellé pedig szokásként Miss Erzsi, az érdemes Bellnek leánya, ült, ki még mindig igen szép volt, noha vonásaiban a' búskomorság nyomai látszattak. Péter is éppen helyet akart foglalni, 's mellette, mint mindig e' napon, az üres szék állott, mellyen Tamásnak eltűnte óta senki sem ült még.

„Gyermekek — monda — nem hívta közületek senki amaz idegent ebédre?“

„Féltünk, hogy közte és Johnson közt perlekedés ne történjék“ — viszonzá a' fiaknak egyike.

„Itt vagyok hivatlanul — monda egyszerre az idegen a' szobába belépve — fujjon a' szél egészen ellenkező részről, ha én e' társaság örömeit 's vigalmait zavarom.“

„Ifjú ember! — felele néki Péter — kegyed idegen; különben tudná, hogy itt tulajdonképpen nincs öröm-innep; de bizonyos lehet benne, hogy szívesen látom. Fel! gyermekek! — folytatá a' cselédhez fordulva — széket ezen urnak.“

„Furcsa ur biz ez“ mormogá fogai közt Johnson.

„Minek a' szék? hiszen itt áll egy!“ mond a' hajós, 's még mielőtt Péter ellenzheté, magát a' tisztelt 's 12 esztendeig üresen állt székbe veté. Egy istenkáromlás a' szónoki székről (Kanzel) rémitőbb benyomást nem tehetett, mint ama tisztas széknek megszenteltségtelenítése Marschlaw lakójira tett.

„Megengedjen uram! megengedjen! — kiálta Péter remegő hangon — valóban itt nem ülhet az ur.“

„Keljen, ó keljen-fel jó ember — kiálta ugyan akkor Mistress Elliot is — vegye az enyimet, vegye mind egyi-

ket, de itt nem ülhet. Az én kedves fiamnak halála óta ott senki sem ült még, 's én nem láthatok kivüle benne senki mást.“

„Igaz, hogy kegyed ezt nem tudhatta — szót vön ismét Péter — ez volt mindig az ő helye — éppen 12 esztendeje — ma vagy éppen napja — az ő születése napján veszett-el szegény! tudja Isten hova. Azért kérem tekintse egy atyának érzelmeit; mert e' székben valaki mást látni, szívembe tör-szurás lenne.

„Kezet ide tisztos öreg — monda most a' hajós — én tisztelem érzeményeit, de Elliot Tamás nekem jó barátom volt, 's az ő rendelésére bátran vethetek ezen székben horgonyt. Tudom, hogy egy teljes öröm-töltés könnyen elrepsztheti a' szív puskáját, azért csak azt mondom, hogy Elliot Tamás nincs meghalva.“

„Nincs meghalva uram? — mond Péter az idegen kezét megragadva. — Mit? azt mondja kegyed, hogy az én Tamásom él még?“

„Él még? — kiálta az anya férjével egykorún az idegenhez szaladva — én tehát ismét láthatom fiamat? — Ó! az Isten malasztja és a' bús anyai szívnek áldása szállja-meg azt, ki nékem illy örvedetes hirt hozott.“

„Nem nem! — monda most Erzsi székéről felkelve — e' jó ember meg nem csalhat minket; az ő vonásaiban semmi ravaszság nincsen.“ E' szavakkal az idegenhez sietett; de Johnson karjaival őt átölelve vissza tartoztatá.

„Ereszd-el őt te országos patkány! — kiálta reá a' hajós, székéről felugorva 's a' leánykát karjaiba zárva. — Erzsi, Erzsi! hát már nem ismered Tamásodat? — Apám! — Anyám! nem ismertek fiatokra? tehát annyira elfeledtetek őt? Ha mindjárt a' 12 esztendő vonásaimat el is változtatta, de azért szívem mindig a' régi maradt.“

Atya, anya, és testvérek nyakába borultanak most, nevettek, sirtak, és száz kérdést intéztek hozzája. Ő mind-egyiket karjaiba zárta és szívéhez szorítá „Türelem! — monda — türelem! majd máskor felelek kérdéseitekre, csak ma nem.“

„Ugy, ugy! gyermekem“ viszonzá az anya „igazságod van, senki se tegyen hozzád ma egy kérdést is; de csak azt mond-meg hát, micsoda körülmény szülte eltünésedet, és hol voltál annyi tenger ideig?“

„Ó az igen hosszú történet! — felele néki Tamás, — egy egész hétig se végezhetném-el; de röviden akarok szólni. Tudjátok, midőn a' dugárosok (Schleichhändler) üzőbe vétetvén hogyan akarták házunkba elrejteni pálinkákat; de édes apánktól innen eltiltatva megesküdték, hogy boszút állnak, a' mint álltak is. Ma tizenkét esztendeje, midőn Erzsinek és apjának elejébe kimennék, alig voltam pár száz lépésnyire, hogy egy fél tutzat illy gazemberek reám esnek, mellemre pistolyt tartva kezeimet hátra kötözik, 's egy barlangba czipelnek, és már a' következett reggel hajójokon lelésem magamat. Egy hét mulva átadtak valamellyik hollandi hadihajónak, hol mint rabszolga hat esztendeig dolgoztam, míg hajónk azon parancsolatot kapá, hogy magát a' hajósereghez (Flotte) csatolja, melly Caperdownak bajnok Dunkánja ellen indult. A' gondolat, hogy én most hazámfijai ellen harczoljak, szívemet keresztül szegé, 's az első tüzadás iszonyú füstje között a' vízbe ugorva szerencsésen átusztram az angoly földre. Itt legott élénk részt vettem a' csatában, 's midőn a' harcznak vége lön, és én magamat ismét hazámföldjei közt lelésem, 's minden az én nyelvemet beszélé, biz' Isten, úgy rémlék előttem, mintha apámat, anyámat 's kedves Erzsime a' hajó-parkányon kellett volna megtalálnom. Ugy reméltem, hogy valamennyőket már egy pár hét után meg fogom látni; de ime ó angoly ország helyett most az ellenkező rész felé haladtunk. Csak egyetlen egyszer volt időm levelet írni, de alig irtam azt is félig, már hadnagyom ismét elhivott, hogy kémlelődsre (Recognoscirung) kihajókáznánk; azonban mi kevéssé tovább mentünk, mintsem kellett vala, 's így fogolylyá lettem. — Rabságom történetét 's elszökésemet majd máskor fogom elmondani; elég az hozzá, én elszöktem, 's itt vagyok az üres széket ismét elfoglalni.

Hogyha a' tisztelt olvasók Tamásunkról még egyebet is akarnak tudni, tudják-meg tehát, hogy Bell Ádám az új esztendőnek már első heteiben leánya kezét a' jeles hajósnak kezeibe tévé, 's hogy Elliot Péter nem csak az üres széket betöltve látta, de esztendő mulva ölében egy kis unokát is ringatott.

É L E T - T Ö R T É N E T .

Nicolo Paganini.

Genua volt azon város, 's az 1784-ik esztendő februárja azon hónap, melly Paganininak a' bámulandó hegedűs virtuos-nak születését látta. Atyja középszerű kereskedő, 's mint mondják igen uyeresség-kivánó ember volt; de mindazáltal nem ismerte-el fijának a' muzsikára rendkívüli idomait. Szilárd keménységgel fogta reá a' még zsenge gyermeket hangszerén, a' hegedűn, fáradhatlan szorgalommal játszani, 's buzgósága nem egyszer koplaltatásra 's ütlekekre birak a' szigorú apát. Azonban a' gyermek Paganini szorgalma 's a' muzsika iránt égő lelkesedése még apja keménységein is kifogtak; sőt már e' korában geniusa mindig uj's kitörő ösvényt keresett magának, mindig azon törekedve, hogy a' szokott közönségesen túl haladjon. Feszített szorgalma maga magának kereséki a' legszokatlanabb fogásokat, mellyeknek szép összehangzása a' hallókat bámulatra voná. 'S ez volt; mi a' gyermeket ösztönzé; a' műértő dicsérete őt sokszor a' gyengélkedésig lelkesítette. Már korának nyolczadik esztendejében irt egy sonatát, de a' melly mint sok egyéb zsenge munkáji elvesztek. Ezen időben az is igen nagy benyomást tön reá, midőn hallá, hogy Mozart hatodik esztendejében egy klavir-concertet irt, 's a' hir után égő gyermek minden erejét egész a' lankadásig kifárasztá, hogy magát tökéletlenségéből kivivja. Már 9-ik esztendejében a' genua-i nagy theatrumban lépett-fel, hol is az akkor közönségesen kedvelt Carmagnole-ra önmagától készült változatait hangos tapsok és zajos érdemismerésközt játszotta-el.

Paganini első leczkéjit Costa nevű igen jó játszótól vette, kinek pedantsága miatt azonban a' gyermek genialissága némi harcztot állott-ki. A' tanítás hat hónapig tartta, mi alatt a' tanítvány minden szombaton egy-egy uj hegedű-concertet játszott a' templomban. Ez idő elfolyása után már a' mester nem vala képes mesteriségét a' gyermek felett bizonyítani; apja azért a' kis Paganinit az igen hires componistához Rollához küldötte Parmába. Midőn ez meggyőződött, hogy többé Paganinit semmi ujra se taníthatja, őt a' hires Paër-hez küldötte. Paër a' genialis gyermeket igen kijelelve fogadá, 's noha taníttatását magára nem vállalá, átadá őt nápolyi karigazgató Giretti-

nek, ki tanítványával fél esztendeig contra-pontos gyakorlatokat üzött. Csak ennek elfolyta után vette Paër a' lángeszű gyermeket keze alá, 's őt mód nélkül megkedvelte. Ezen időtől kezdve apja keresztül utazá vele felső olasz országnak nevezetesb városait, hol is a' 14 esztendő's virtuos a' legnagyobb bámulattal fogadtatott. A' lucca-i muzsika-innepen, melly akkoriban minden esztendőben szokott tartatni Márton napján, előszer lépett-fel Paganini szigorú apja kísérete nélkül, 's úgy látszik, hogy azon időtől fogva kezdett független lenni.

Paganini hire hazájában naponként nőtt, de ő még akkor külföldre nem kívánczozott: az olasz életmód annyira lebilincsezte tartá, hogy nem határozható-el magát a' havasokon túl menésre. Hallották ugyan Paganinit nagy virtuosok; de részint büszkeségök tartoztatá vissza őket a' rendkívüles tünemény felett ítéletöket leplezetlen kimondani, részint igen is őrizkedtek annak, ki őket maga megett hagyá, heroldjai lenni. Végtére elhatározá magát a' rendkívüles ember 1828-ban rég ohajtott szándékának végrehajtására, t. i. német országba 's onnét a' többi Európába utazásra. Bécs volt az első hely, hol magát nyilvánosan hallatá. Első vonásával, sőt lehetne mondani, első lépésével a' concert-terembe már meg volt határozva nagy hire német országban. Mint valamelly villámtól fellobbantva fénylett és ragyogott ő legott csuda-tüneményként a' művészet országában. Minden kritikusok szót kerestek e' tünemény rendkívüliségét előadni, 's az ésszel megfogadni, mit az érzékek bámulva tapasztaltak. Költők lelkesedésök árját versekbe önték. Romanticusok ezer meg ezer fordulatokban hozák a' romantikai napi litteraturába. Neve, mint valamelly hirkoszorús győzőnek, Europa minden ujságai-ban szerte olvastatott.

Illy rendkívüli tüneményt természeti uton megmagyarázni az emberi természettel ellenkeznék, de Paganininál is minden össze dolgozott a' legcsudálatosb mondákat megerősíteni, t. i. az ő utánozhatlan mély romantikai (regényes) játszása, külöködő csaknem szellemi személyisége, hírének igen nagyon sebes elterjedése, mi talán a' csudák legnagyobbika volt, mert senki sem hihette, hogy illy rendkívüles tünemény illy közel hozzánk ismeretlen lap-panghatott a' nélkül, hogy a' száz nyelvű hir ki ne kürtölte

volna. Legott kész volt a' találós ész mindennemű regéket kigondolni, mellyek a' művésznek titokkal teljes tulajdonait megmagyarázni, felvilágosítani törekedtek. A' mechanikai készségnek illy szer feletti magosságát közönséges uton elérni lehetetlennek tartatott. Innét egyik rege érte a' másikat, melly a' csudát megfejtse. — De a' mivel ész ezek 's az igazság közt ki tudhatni, kivált, midőn Paganini élete maga is elégséges tárgyat adhat, melly, ha mindjárt különöségeit nem is, de művészetét életével összeolvasztani bizonyára képes. *(Végzet következik.)*

J E L E S M O N D A S.

Élet 's halál.

Hogy boldoggá tedd a' halálodat, élni tanulj-meg,
'S hogy boldoggá tedd éltedet, halni tanulj.

Műlandóság.

Órácskánk valahány perczentést téssen, halálunk
Lassú lépését annyiszor hallja fülünk.

Szabó Dávid után L. Amália.

Érdem 's jutalom. Ritkán van a' jutalom egy arányban az érdemmel; mert a' világ jutalmazása vak, 's gyakorta csak az önkényű szerencse munkája.

Fáy.

Maximák. A' legszentebb kötelesség teljesítésének érzése tölti-be az élet minden helyzetében édes megelégedéssel a' hiv hazafit, legyen herczeg, legyen zsellér.

Gr. Széchenyi Ist. után S. i. e. Karolina.

A' természet tavasza évenként vissza tér, az emberé csak egyszer derül-fel, 's még is kevesbbé becsüljük ezt amannál.

Ba. Váczról.

A' ki sorsát nagy dolgok kiviteléhez csatolja, annak előbb utóbb enyésznie kell; — ki e' telken vet, ritkán fog aratásának örvendhetni, mert azt másoknak kell hagynia. Mit ő arat, az — hálátlanság.

Tromlitz után L...cs Amalia.

K Ö L T É S Z E T. *)

P a n a s z.

Szerettem egy leányt
Híven szerettem én;
Neveltem violát
Kertemben neki én.
Felnőtt a' szép virág,
A' lányka eljőve,
Letörte 's elvivé
Virágomat vele.

Fogadta, hogy szeret
Kedves virágomért,
'S egy csókot nyomt reám
Sok fáradságomért;
De csókja megcsala,
A' lányka megvetett;
Mert engemet soha
Híven nem szeretett.

P. Szókedencsről.

*) A' 96-ik szám költeményének 2-dik sorában „moly lepte“ helyett „moh-lepte“ szónak kellene lenni.

K Ü L Ö N F É L E.

Az akarat elleni speculans. Flamarens gróf dicsőségesen végzett hadi pályája után a' csendes falusi magányba vonta magát, hol nem megvetendő jószága által grófi nevének megfelelő házat vihete. Bizonyos per, melyet már több törvényszékek előtt megnyert, de a' melly az ellenféltől a' legfelsőbb appellatúra vitétt, kényszeríté őt Parisba utazni. Ő ezen utat lóháton tévé, 's naponként csak keveset, kényelem szerint, haladott. Midőn a' fontainebleau-i erdőn keresztül lovagolna, sok lovaglót vön eszre, kik, midőn valamelly kereszt utba vágnának, ugyan azon célra láttattak törekedni. Kíváncsisága kisztteté őt az ismeretleneket követni, noha ez által kis kerületet kelle tennie közönséges utjától. Miután így darab ideig lovagolt valamelly nagy, gömbölyű helyre ért, melly „le fort de la biche“ nevet visel; ott több nem legjobban öltözött férjfiakat látá, kik már lovaikat tuskókhoz kötötték. Első, a' mit gondolt, az volt, hogy most bizonyára valamelly tolvaj-banda közepett vagyon; de megszökni már lehetetlen volt; így legjobb módnak gondolta magát megmenteni, ha éppen úgy cselekednék, mint a' többi, ugy, mintha ő is hozzájuk tartoznék. Ő tehát hasonlóképp leszállott, 's lovát egy fához köté. Azonban nyugtalansága nőtt, midőn mindannyijoknak szemeit magára szegezve látá, 's eszre vévé, hogy az emberek összecsoportosodnak, susognak, 's végre közülök egyik hozzá jövé zavarodva kérdezi, mi vezeté őt e' helyre. A' gróf első tökéleténél megmaradva „alkalmasint — ugymond — ugyan azon cél, melly kegyeteket vezetete ide.“ A' követ ismét vissza ment, 's a' suttogás újra elkezdődött. Kevés váratra ismét előlép egy férjfiú, 's neki 200 louis-d'ort ígér, ha innét el akarna távozni. A' gróf illy váratlan ajánlatra felette elbámulván a' dolgot tréfásnak lelé, noha meg nem foghatá annak indító okát, és szerencsére felelé, hogy az neki kevés volna. A' követ ismét elmegy, 's még egyszer vissza jó 's 500 louis-d'ort ígér, mellyeket mindjárt le is olvas. Flamarens a' dolgot meg nem foghatja, de a' pénzt még is elfogadja, fel ül lovára, 's éppen olly könnyebbült lélekkel távozik-el, minővel amazok az ő távoztát nézik. Melumbe érkezvén tudakozódék ama gyülekezet felől, 's most kiviláglék, hogy a' vak eset éppen azon pillanatban vezeté őt fort de la biche-be, midőn ott az erdőnek nagy részét nyilvános árverés útján eladni készültek. Mindnyájan, kiket ott látott, összebeszélt vevők voltak, kik őt veszedelmes ellenfelöknek, t. i. gazdag vevőnek, lenni gondolták, 's örültek, hogy olly olcsó áron tőle megszabadultak.

Nevezetes gyűjtő. Londonban valamelly gazdag magánybirtokos vagyon, ki egész vagyonát semmi más célra nem fordítja, mint nevezetes személyek hajfürtei, fogai, körmei és csontjai egybegyűjtésére. Három nagy terem van e' célra rendelve, mellyek már is tömve vannak az ezeket rejtő tulajdonképpi és különös módszerint felállított almáriumokkal. Tulajdon lajstrom is vagyon készítve, mellyből az idegen ezen különös ritka gyűjteményt megte-

kintheti, és mindegyik szám egyszersmind életrajzi adatokkal 's egyéb érdekes jegyzetekkel van ellátva.

Gőzhajó-szalónok. Az éjszakamerikai szabad statusokban a' gőzhajók már már szalónokat (társasági terem) képeznek, 's mintegy alarczátlan redoutoknak lehet őket tartani. A' kajüt a' szép világnak, 's így a' szerelmesnek is gyűlőhelye, hol mindenféle kalandok fonódnak és szövődnek. Ezen kívül a' diszes szőnyeggel ellátott tetőzetten kívül minden hajón van egy különös szoba a' férjfiak, egy ettől egészen elkülönzött az asszonyok számára, és a' közönséges ebédlő terem, egy pár öltöző szoba, hova azok mennek, kik még egészen fel nem öltöztek, ott borotválkoznak, öltöznek, hajokat fűrtözik, de még fehér ruhát is váltanak, 's csak midőn tükélyetesen felöltöztek, mehetnek a' társaság körébe.

Mulattató. 1) „Hova szándékozik?” kérdé B. a' Dunán álló hajóba lépni akaró komját. — „Vácra!” lön a' felelet. — „Ugyan mért koczkáztatja életét — folytatá tünődve beszédjét B. — vagy talán nem is hallotta még, hogy Váczon kiütött a' marha-dög?

Sz. H. M.

2) Chinában, mint hirtelik, egy társaság állott össze csupa chinai természet-vizsgálókból, kik Nankin városában tarták első gyűlésüket. Vizsgálataiknak első következménye, mellyel az égi országot (mikép ők Chinát nevezik) megörvendeztették, az volt, hogy egy igen bőséges tartalmú szakács-könyvet bocsátának közre.

Visszasrejtvény.

Hires vezér levélk ösi Magyaroknál

De kivált Lech partján bajor lakosoknál.

Jászok is ismernek, őrzik emlékemet,

'S elől, vissza egyképp olvassák nevemet.

Előbbi rejtvény: katonai

Kérelem. Az'esztiendőnek utolsó havába lépén tisztelettel kérjük mindazokat, kik folyóiratunkat jövő évben is járítani ohajtanák, hogy rendelkezéseiket mennél előbb (a' későn tett előfizetésből származó számtalan akadály elkerülése végett) megtenni méltóztatassanak. Figyelmeztetjük pedig különösen a' t. közönséget: 1) hogy postaköltségek csak képekkel együtt lehet megrendelni folyóiratunkat ezután. — 2) Hogy hetenként két ívet küldünk olvasóinknak, és így kétszer annyit, mint majd csak ugyan azon áron más hasonló tartalmú művek. — 3) Hogy dívat- és arcz-rajzink nem kö-hanem rézmetszvények, mellyek valamint hogy kétszeres költségbe kerülnek, úgy szebbek is, és mindenkor becsesebbek, sőt kétszer annyit érnek.

Szerkeszi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, urí utsza 612.